

Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Ersätter KS 2014/239 #11
		Gäller från och med 2020-06-15

Innehåll

Bakgrund	3
Syfte med strategin.....	3
Nuläge – översikt	4
PTS bredbandskartläggning	4
Stora skillnader mellan landsbygd och tätorter	4
Landsbygdsutredningen	4
Ägandestyrning	4
Utbyggnadsbehovet indelat i tre typfall	5
a. Tätorter och andra redan utbyggda områden.....	5
b. Landsbygd där viss utbyggnad redan förekommit eller där stödmedel är beviljade	5
c. Landsbygd där det saknas utbyggnad.....	6
Företagens nöjdhet	6
Prioritering av utbyggnadsområden	7
Kommunikationsoperatörsrollen och drift av nätet.....	7
Årligt uppdaterad handlingsplan	8

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Ersätter KS 2014/239 #11
		Gäller från och med 2020-06-15

Bakgrund

Vansbro kommun har antagit en bredbandsstrategi med ambitionen att till 2020 förse 90% av kommunens medborgare och företag med en anslutningspunkt till ett fibernät i absolut närhet till fastigheten.

Kommunens ursprungliga ansats var att stadsnätets utbyggnad enbart skulle ske där marknaden inte byggde ut. Dessvärre har det visat sig att marknaden byggte ut i begränsad utsträckning och att detta enbart skett i tätbefolkade delar av kommunen. Marknaden har visat lågt intresse för Vansbros omfattande landsbygd och stora delar av tätorterna. Vansbro beräknas bland annat därför ej nå de tidigare målen från 2015 på 90 procent bredbandstillgång till år 2020. Vansbros stadsnät tvingas därför nu att ta ett större ansvar för utbyggnaden på landsbygd och i tätort.

Vansbro kommun har varit aktiv i att ta del av de stödmedel som finns för bredbandsutbyggnad. Dessa stödmedel utgår enbart i områden som ej är kommersiellt gångbara och kommunen har fokuserat på att anlägga stomnät ut till de flesta byarna vilket ger Vansbro mycket goda förutsättningar för att anlägga områdesnät och snabbt närma sig målen, dock ej till år 2020. Regeringen höjde i slutet av 2016 ambitionsnivån med nya nationella mål och Region Dalarna följer samma linje. Vansbro kommun avser att med detta uppdatera bredbandsstrategin för att uppnå de tidigare målen och närma sig de nya nationella målen. För att klara detta krävs främst en fokuserad strategi.

Vansbros nya bredbandsmål är att:

- 96 procent bör ha tillgång till (dvs. möjlighet att ansluta sig till) minst 100 Mbit/s år 2025,

Det är en ökning med sex procent jämfört med det tidigare målet att 90 procent av kommunens hushåll och företag ska ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020.

Bredbandsmålen ska uppnås via utbyggnad av fiber.

Syfte med strategin

Strategin har tre övergripande syften:

- att ange en tydlig och gemensam målbild för bredbandsutbyggnaden i Vansbro fram till och med 2025,
- att förmedla en bild av den utmaning Vansbro står inför när det gäller att nå målen, samt
- att föreslå åtgärdsområden att bevaka och arbeta med för att säkerställa att målen uppnås.

Denna strategi bygger på Dalarnas bredbandsstrategi och Vansbros tidigare strategi. Allmänna texter om nyttan med bredband och framtidsscenarioer har därför uteslutits för att i stället fokusera på själva utbyggnaden.

År 2025 ska ett förnyat ställningstagande göras avseende de företag och hushåll som då ännu ej kunnat erbjudas fiberbaserat bredband. Det är svårt att i nuläget göra en bedömning av kapacitetsbehov och tekniska möjligheter som finns tillhands då.

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Ersätter KS 2014/239 #11
		Gäller från och med 2020-06-15

Nuläge – översikt

PTS bredbandskartläggning

Enligt PTS bredbandskartläggning från oktober 2019 hade 57,58% av Vansbros hushåll och 48,19% av företagen tillgång till fiberbaserat bredband. Uppdaterade uppgifter publiceras i mars varje år.

Stora skillnader mellan landsbygd och tätorter

I Vansbro återfinns 80,5 procent av hushållen i orter som har 50 invånare eller fler. Av dessa har 65 procent möjlighet att koppla upp sig mot ett fibernät. Motsvarande siffra i mindre orter är en 28 procent.

Landsbygdsutredningen

Landsbygdsutredningen¹ pekade 2017 ut Älvdalen, Malung-Sälen och Vansbro bland de 23 kommuner i landet där företagen har särskilda svårigheter när de ska utveckla sina verksamheter.

”Det handlar om såväl geografiska som demografiska utmaningar. I dessa kommuner har näringslivet långa avstånd till leverantörer och kunder, eftersom de finns i arbetsmarknadsregioner med begränsat befolkningsunderlag på stora geografiska ytor. Befolkningsunderlaget begränsar i sin tur utbudet av arbetskraft. Detta förvärras av en besvärande befolkningsutveckling och relativt få privata arbetsställen samt ett näringsliv med begränsad branschbredd”².

Ägandestyrning

En faktor som har stor betydelse för utbyggnaden på landsbygd är hur befintligt stadsnät ägs och styrs. Översiktligt ser man i figur 5 nedan att de kommuner i Dalarna som har ett helägt stadsnät i förvaltnings- eller bolagsform har en mer utvecklad utbyggnad på landsbygd än där kommunen saknar direkt inflytande eller äger mindre än 50 procent av stadsnätet. Detta beror sannolikt på att ett vinstdrivande företag har en annan affärslogik än en kommun och därmed har svårare att motivera utbyggnad i relativt olönsamma områden vilka är vanliga på landsbygd.

En slutsats är att det finns en risk för uppstannande utbyggnad om man skulle överlåta utbyggnad helt till privata aktörer. Utbyggnaden sker då sannolikt primärt där ”kalkylerna går ihop”, dvs. i tätort eller där betydande offentlig medfinansiering förekommer.

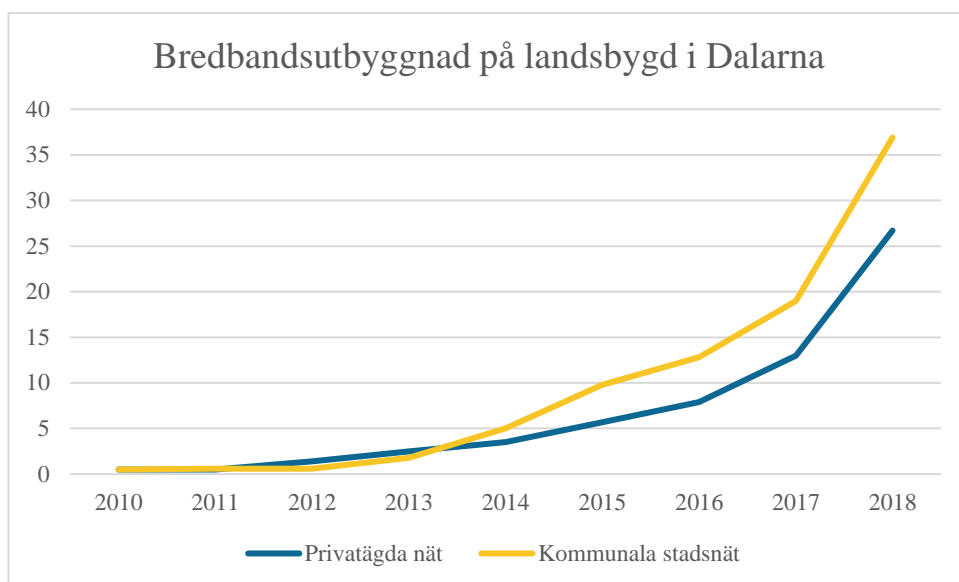
För att säkerställa att 96 % av invånarna ska få möjlighet att ansluta sig till fiber kommer Vansbro kommun att fortsätta med bredbandsutbyggnaden i egen regi.

1

<http://www.landsbygdsnatverket.se/pagang/nyheter/nyhetsarkiv/75forslagfranlandsbygdskommitten.5.4224fc4d159550e9652d590f.html>

2 https://www.regeringen.se/4b136a/contentassets/acec663a156a41659021e0e1387e713d/sou-2017_1_web.pdf, sidan 88, andra stycket.

Dokumentnamn	Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen	2020-06-15	Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Dokumenttyp	Strategi	Diarienummer	KS 2019/1105	Ersätter	KS 2014/239 #11
				Gäller från och med	2020-06-15

Figur 5. Fiberutbyggnad på landsbygd (i procent) för privat- respektive kommunalt ägda stadsnät i Dalarna. Data per oktober 2018.

Utbyggnadsbehovet indelat i tre typfall

För att kunna angripa utbyggnaden på ett relevant sätt är det viktigt att skilja på områden med olika förutsättningar. I Vansbro finns tre olika typfall.

1. Tätorter och andra redan utbyggda områden
2. Landsbygd där viss utbyggnad redan förekommit eller där stödmedel är beviljade
3. Landsbygd där det saknas utbyggnad

a. Tätorter och andra redan utbyggda områden

Utgångspunkten är att det i dessa områden finns goda förutsättningar för utbyggnad, över tid, nettotillskott från kommunen. Det finns i de flesta områden behov av ytterligare förtätning. Det kan handla om att man t ex vid tidigare utbyggnad av olika skäl hoppat över vissa gator eller områden. Skälen varierar men vanliga orsaker torde vara att det vid tidpunkten inte fanns tillräckligt många intresseanmälningar eller att det rådde organisatoriska eller kapacitetsmässiga begränsningar som påverkade den valda projektstorleken.

I praktiken är vidare förtätning inom tätort (efteranslutningar) viktigt för att Vansbro ska kunna nå bredbandsmålen. Hur efteranslutningar hanteras är en central fråga.

b. Landsbygd där viss utbyggnad redan förekommit eller där stödmedel är beviljade

Det andra typfallet som vi väljer att särskilja handlar om områden som visserligen har fått någon form av klartecken avseende stöd, men där planerna hittills inte realiserats.

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025		Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Ersätter KS 2014/239 #11	Gäller från och med 2020-06-15

c. Landsbygd där det saknas utbyggnad

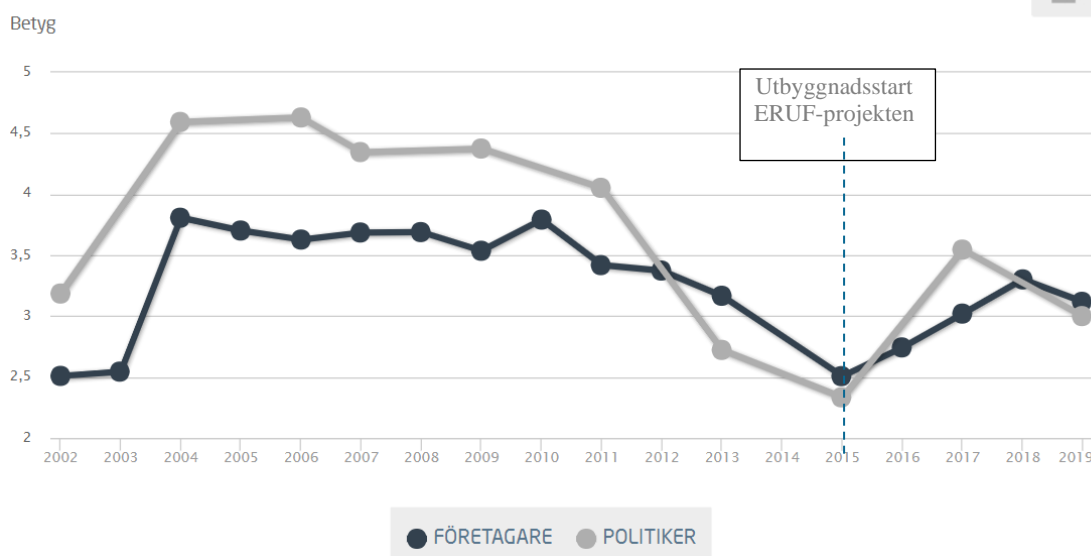
Det tredje typfallet är områden som inte är tätorter, och inte heller har tidigare utbyggnad eller beviljade stödmedel. Vissa av dessa områden kommer det vara möjligt att bygga ut fiber i utan nettokostnad för kommunen under avskrivningsperioden, antingen tack vare närhet till fibernät alternativt nya möjligheter till bidrag. Andra områden kommer det inte vara möjligt att bygga ut till på kommersiell grund.

Företagens nöjdhet

Vansbro kommun vill prioritera företagens tillgång till fiberinfrastruktur.

Organisationen Svenskt Näringsliv genomför årligen en omfattande enkätundersökning under januari – april där de bland annat mäter hur nöjda de lokala företagen är med tele- och IT-näten i kommunerna. De konstaterar att väl fungerande tele- och IT-nät är en självklarhet för de flesta företag och att detta idag är en förutsättning för verksamheten³.

Tele- och IT-nät

Figur 6. Företagarnas nöjdhet med tele- och IT-nät i Vansbro. Betyg sätts på en skala mellan 1 = dåligt och 6 = utmärkt. Positiv andel är betyg 4 (bra) eller högre.

Källa: Svenskt Näringslivs enkätundersökning om företagsklimatet i kommunerna, 2018.

Utvecklingen i Vansbro över tid framgår av bilden ovan. I och med en framgångsrik ADSL-utbyggnad med tyngdpunkt 2004 – 2006 kom kommunen upp på en bra nivå i förhållande till riksgenomsnittet. Med tiden börjar ADSL-lösningarna allt mer att framstå som daterade. Detta återspeglas i företagarnas ökande missnöje under åren 2010 – 2015.

³ <https://www.foretagsklimat.se/enkatsvar>

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Gäller från och med 2020-06-15
	Ersätter KS 2014/239 #11	

År 2015 påbörjades flera offentliga satsningar, bland annat ERUF-projekten och stöden i Landsbyggsprogrammet kommer igång. Även Vansbro stadsnät tar fart. Vi ser tydligt i den senaste mätningen att företagen börjar bli mindre nöjda. Sannolikt beror det på att utbyggnaden inte sker tillräckligt snabbt.

Bredbandsutbyggnad bör betraktas som en investering

Syftet med bredbandsutbyggnaden är inte att genereras en vinst till kommunen utan att tillgodose ett uttalat behov hos kommunens företag och medborgare. Ett behov som inte tycks kunna tillgodoses utan kommunens aktiva medverkan.

Ett stadsnät har dock en betydligt mer gynnsam investeringskalkyl än de flesta andra kommunala investeringar. Det är därför viktigt att poängtera att stadsnätet över tid inte kommer dra resurser från annan verksamhet utan snarare berika vård, skola och omsorg genom att möjliggöra nya sätt att arbeta och höja servicen till våra invånare. I de områden som ansluts ska kommunal verksamhet anslutas. Särskilt där en annan anslutning (t ex ADSL) finns idag.

Prioritering av utbyggnadsområden

För att kunna arbeta rationellt och transparent är det viktigt att principerna prioriteringar tydliggörs. Varje års utbyggnad preciseras i en årligt uppdaterad handlingsplan. Prioriteringarna i handlingsplanen ska vara baserade på följande.

1. Accessnätsområden med EU-stöd samt redan beslutade områden
2. Utbyggnad i områden med låga kostnader per anslutning med fokus på företag och kommunala fastigheter.
3. Utbyggnad i andra områden som behövs för att nå den anslutningsgraden som beslutats
4. Förtätningar i redan utbyggda områden

Vilka områden och sträckor som blir aktuella från år till år beror bland annat på intressegraden i området så det är mest rationellt att avgöra det inför varje ny grävsäsong.

Kommunikationsoperatörsrollen och drift av nätet

I den svenska stadsnätsmodellen används en kommunikationsoperatör (KO) som är den som samlar alla tjänsteleverantörer, företags- och privatkunder under ett tak och som möjliggör valfrihet och konkurrens i nätet. Vansbro stadsnät ingår i och använder sig av Mittnät som KO där även stora stadsnät som Karlstad ingår. Att använda Mittnät ger en jämförelsevis hög återbetalning till stadsnätet per kund och månad vilket ger en relativt snabb återbetalning av investerade medel. I år och de närmaste åren är det klokt att bibehålla nuvarande upplägg med Mittnät. Upplägget bör dock utvärderas i takt med att antalet kunder, den totala fiberlängden och antal aktiva komponenter i nätet stiger. År 2022-2023 står kommunen inför ett vägval vad gäller KO och drift av aktiv utrustning. Stadsnätet kommer att behöva en mer utvecklad intern eller extern driftorganisation. Med den ambitionsnivå gällande tillgång till bredband som uttrycks i detta dokument kommer de månatliga intäkterna att täcka såväl avskrivningar som reinvesteringar och en ändamålsenlig driftorganisation.

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Ersätter KS 2014/239 #11
		Gäller från och med 2020-06-15

Årligt uppdaterad handlingsplan

I november varje år ska årets utbyggnad utvärderas och rapporteras till kommunstyrelsen. Detta i syfte att aktivt söka förbättringar och att hålla kontroll över oönskade och onödiga kostnader. Parallellt med detta bereds underlag för kommande års utbyggnad i en handlingsplan. Den första handlingsplanen tas fram för beslut omedelbart efter denna strategi. Ansvarig för förslaget är chefen för samhällsbyggnad. Förslaget bereds av ”Styrgruppen för Bredbandsutbyggnad ” och lämnas till kommunstyrelsen för beslut.

Dokumentnamn Bredbandsstrategi för Vansbro kommun 2020-2025	Antagen 2020-06-15	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Strategi	Diarienummer KS 2019/1105	Ersätter KS 2014/239 #11
		Gäller från och med 2020-06-15